

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Rudzie Śląskiej
i innych miejskich jednostek
organizacyjnych pomocy społecznej
w 2002 roku.**

Spis treści

	Str.
I Informacje ogólne.....	3
II Charakterystyka realizowanych zadań wg ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw.....	4-6
1. zadania własne gminy	
2. zadania zlecone gminie	
3. dania własne powiatu	
4. zadania zlecone powiatowi	
5. zadania, których obowiązek realizowania wynika z innych ustaw	
III Charakterystyka udzielonych świadczeń w ramach zadań określonych w rozdz. III.....	6-24
IV Charakterystyka osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej.....	25-27
1. Typy rodzin objętych pomocą	
2. Poziomy dochodów w gospodarstwach domowych objętych pomocą	
3. Powody korzystania z pomocy wg ustawy	
4. Odwołania od wydanych decyzji administracyjnych	
V Struktura organizacyjna oraz zatrudnienie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz innych miejskich jednostkach organizacyjnych, których obsługę administracyjno – finansową prowadzi Ośrodek.....	28-31
1. struktura organizacyjna	
2. zatrudnienie	
3. szkolenia pracowników	
4. podnoszenie kwalifikacji	
5. skargi i wnioski	
VI Pomoc udzielania przez inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej.....	31-40
1. Dzienny Ośrodek Opiekuńczy dla Dzieci do Lat trzech nr1	
2. Dzienny Ośrodek Opiekuńczy dla Dzieci do Lat trzech nr2	
3. Rodzinny Dom Dziecka nr 1	
4. Rodzinny Dom Dziecka nr 2	
5. Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Niepełnosprawnych	
6. Ośrodek Pomocy Dzieciom i Rodzinie	
7. Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 1	
8. Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 2	
VII Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	40-41
VIII Przeprowadzone remonty w roku 2002.....	42-45
1. w obiektach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	
2. w ośrodkach wsparcia	
3. w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	
4. w mieszkaniach chronionych	
IX Plan potrzeb w zakresie świadczeń pomocy społecznej na rok 2003.....	46-53

I. Informacje ogólne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej jest jednostką organizacyjną Miasta Ruda Śląska, powołaną uchwałą Miejskiej Rady Narodowej w Rudzie Śląskiej Nr 55/XIII/90 z dnia 28 lutego 1990 roku w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, dla realizacji zadań pomocy społecznej. Podstawę działalności Ośrodka stanowi ustawa o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 r. (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 z późniejszymi zmianami).

Środki finansowe na realizację zadań pomocy społecznej pochodzą ze środków samorządowych budżetu Miasta, z dotacji celowych z budżetu państwa oraz z innych prawem dopuszczalnych źródeł, a zadania dzieli się odpowiednio na zadania własne i zadania zlecone.

Plan finansowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej na rok 2002 wynosił:

- zadania własne i zlecone - 29.755.461 zł
- fundusz celowy PERON - 3.941.735 zł

Dotacje otrzymane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej wynosiły:

- zadania własne i zlecone - 29.262.837 zł
 - fundusz celowy PERON - 2.900.290 zł
- (wraz z kosztami obsługi)

RAZEM: 32.163.127 zł

Otrzymana dotacja w okresie sprawozdawczym została wykorzystana w następujący sposób :

Rodzaj realizowanych zadań	wykorzystane środki w zł	% wykorzystanych środków
Zadania własne gminy	13.815.152	99,81
Zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej	7.746.432	99,98
Zadania powiatu	6.896.280	99,23
Zadania realizowane przez powiat z zakresu administracji rządowej	721.839	99,96
Fundusz celowy PFRON	2.876.210	99,17
RAZEM:	32.055.913	99,67

II. Charakterystyka realizowanych zadań

Obowiązek wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej w 2002 roku spoczywał na organach jednostek samorządu terytorialnego oraz na administracji rządowej, w zakresie ustalonym ustawami. Powyższe zadania w Rudzie Śląskiej realizował Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz inne miejskie jednostki organizacyjne pomocy społecznej, a także organizacje pozarządowe.

1. Do zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej należało:

- 1/ udzielanie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- 2/ świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- 3/ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- 4/ przyznawanie pomocy rzeczowej,
- 5/ pokrywanie wydatków na świadczenia lecznicze i zdrowotne,
- 6/ przyznawanie pomocy w naturze i na ekonomiczne usamodzielnienie,
- 7/ prowadzenie pracy socjalnej,
- 8/ sprawienie pogrzebu w sposób ustalony przez gminę zgodnie z wyznaniem zmarłego, w tym także osobom bezdomnym.

2. Zadania zlecone gminie obejmowały:

- 1/ przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, renty socjalnej,
- 2/ przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych wyrównawczych,
- 3/ przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, gwarantowanych okresowych, specjalnych okresowych, macierzyńskich zasiłków okresowych, macierzyńskich zasiłków jednorazowych
- 4/ przyznawanie i wypłacanie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych,
- 5/ opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby pobierające zasiłki stałe, gwarantowane, zasiłki okresowe oraz za osoby, które rezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- 6/ opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- 7/ świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- 8/ zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej, bądź innych ustaw mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin po zagwarantowaniu odpowiednich środków.

3. Zadania własne powiatu z zakresu pomocy społecznej obejmowały:

- 1/ zapewnienie, organizowanie i prowadzenie usług o określonym standardzie w domach pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym,
- 2/ opracowywanie powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- 3/ udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach oraz specjalistycznego poradnictwa (prawnego, psychologicznego, socjalnego),
- 4/ pomoc dla osób opuszczających rodziny zastępcze, niektóre rodzaje placówek opiekuńczo – wychowawczych i zakłady dla nieletnich,
- 5/ organizowanie opieki w rodzinach zastępczych i udzielanie pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci,
- 6/ zapewnienie, organizowanie i prowadzenie usług o określonym standardzie w domach pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym,
- 7/ prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych - Rodzinnych Domów Dziecka,
- 8/ pomoc w integracji ze środowiskiem osób opuszczających zakłady karne oraz niektóre rodzaje placówek opiekuńczo wychowawczych.

4. Zadania zlecone powiatowi z zakresu pomocy społecznej obejmowały:

- 1/ opłacanie składek za wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i niepełnoletnich pensjonariuszy domów pomocy społecznej,
- 2/ udzielanie pomocy repatriantom,
- 3/ organizowanie i zapewnienie funkcjonowania powiatowego ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – Środowiskowego Domu Samopomocy.

5. Inne zadania realizowane przez powiat wykonywane przez Ośrodek:

- 1/ rehabilitacja społeczna w tym;
 - a) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnym,
 - b) dofinansowanie sportu, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
 - c) dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i leczniczych środków technicznych,
 - d) dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej,
- 2/ rehabilitacja zawodowa w tym;
 - a) pomoc pieniężna dla pracodawców na tworzenie stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych,

- b) refundacja kosztów wynagrodzenia osób niepełnosprawnych zatrudnionych na utworzonych stanowiskach,
- c) pomoc pieniężna na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

III. Charakterystyka udzielonych świadczeń

1. Zadania własne gminy - obowiązkowe

Charakterystyka udzielonych świadczeń:

Rodzaj udzielonego świadczenia	Liczba osób / rodzin objętych pomocą	Wartość udzielonych świadczeń
Posiłek	2.510	905.950 zł
zasiłek celowy na zakup niezbędnej odzieży	2.025	124.600 zł
zasiłek na pokrycie kosztów leczenia udzielono w publicznych zakładach opieki zdrowotnej	31	24.046 zł
zasiłek celowy na pokrycie niezbędnych potrzeb powstałych w wyniku zdarzenia losowego	9	14.141 zł
sprawienie pogrzebu	23	19.576 zł
usługi opiekuńcze i opiekuńczo-pielęgnacyjne*	283	507.340 zł
pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie	1	1.000 zł
schronienie (bezdomni, opuszczający placówki opiekuńczo – wychowawcze i rodziny zastępcze, zakłady karne, psychicznie chorzy, matki z dziećmi, ofiary przemocy domowej)	203	11.944 zł
Razem	5.085	1.608.597 zł

- * Wykonywanie usług opiekuńczych i specjalistycznych w roku 2002 kontynuował wyłoniony, w drodze przetargu, Ośrodek Pielęgniarstwa „Pomoc w Zdrowiu i Chorobie” z siedzibą w Rudzie Śląskiej - Wirku. Usługi w zależności od posiadanych przez świadczeniobiorcę dochodów są częściowo odpłatne, zgodnie z Uchwałą Nr 12/XLII/97 Rady Miejskiej w Rudzie Śląskiej z dnia 20.02.1997 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze zapewniane w miejscu zamieszkania. Ponadto usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były w formie mieszkania wspólnotowego - chronionego dla seniorów.

Odpłatność za ww. usługi za 2002 r. stanowiła kwotę **96.628 zł** i została odprowadzona do budżetu Miasta.

Jednym z zadań obowiązkowych gminy jest prowadzenie pracy socjalnej, rozumianej jako zawodowa działalność skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. W zakres tych działań wchodzi pomoc w załatwianiu wszelkiego rodzaju spraw urzędowych, doradztwo, w tym prawne i psychologiczne, pomoc w utrzymaniu kontaktu z otoczeniem oraz zacieśnianiu więzi rodzinnych, integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem, pomoc w adaptacji i usamodzielnianiu osób opuszczających rodziny zastępcze, placówki wychowawcze, placówki resocjalizacyjne i zakłady karne, a także pomoc osobom bezdomnym w realizacji indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności.

Praca socjalna wymaga współpracy pracownika socjalnego z wieloma podmiotami, a w szczególności organizacjami społecznymi, instytucjami charytatywnymi, służbą zdrowia, szkołami w celu przeprowadzania wspólnych oraz uzupełniających się działań. Pracą socjalną w 2002 r. objętych zostało **2.699** środowisk, w których występują problemy o różnym charakterze, a w szczególności bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, bezdomność, trudności osób po opuszczeniu placówek opiekuńczo – wychowawczych, rodzin zastępczych, zakładów karnych, oraz przemoc domowa.

W roku sprawozdawczym realizowany był pilotażowo w dzielnicy Godula autorski projekt **„Grupa wsparcia o charakterze edukacyjnym dla matek z dziećmi w wieku od 0 do 3 lat bezradnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych”**. Celem projektu było wykształcenie umiejętności w zakresie prowadzenia i organizowania gospodarstwa domowego oraz wykształcenie nawyków związanych z utrzymaniem czystości i higieny, poprawa komunikacji w rodzinie, wzmocnienie kompetencji w roli matki i gospodyni domowej. W grupie uczestniczyło 15 kobiet, jedna edycja realizowanego projektu trwała 6 miesięcy, a spotkania grupy odbywały się raz w tygodniu.

Efektem realizowanego projektu był wzrost poziomu wiedzy uczestniczek na temat pielęgnacji i opieki nad małym dzieckiem, prowadzenia gospodarstwa domowego i dbałości o warunki higieniczne. Ten rodzaj prowadzonej pracy socjalnej przyniósł oczekiwane efekty, co motywuje do objęcia nim kolejnych grup podopiecznych.

Ponadto realizowane były **indywidualne programy wychodzenia z bezdomności**, które mają na celu w możliwie szybkim czasie doprowadzenie do usamodzielnienia osoby bezdomnej.

Pracownicy socjalni współpracują z Policją w ramach realizacji programu pomocy dla ofiar przemocy domowej „**Niebieska karta**”. W roku sprawozdawczym prowadzono pracę socjalną z 80 rodzinami, w których stwierdzono różne rodzaje przemocy (fizyczną lub psychiczną). Osoby te motywowane były do nawiązania współpracy z Ośrodkiem Pomocy Dzieciom i Rodzinie, uczestnictwa w grupach edukacyjnych, ewentualnie do podjęcia działań prawnych.

Pracownicy socjalni byli także animatorami akcji socjalnej na rzecz środowiska lokalnego, takich jak organizacja spotkania połączonego z zabawą dla dzieci z rodzin korzystających z pomocy społecznej, organizacja spotkania wigilijnego w dzielnicy Wirek dla osób samotnych, w którym uczestniczyło 30 mieszkańców Rudy Śląskiej. Pozyskali także sponsorów i przygotowali paczki świąteczne dla 30 rodzin wielodzietnych i będących w trudnej sytuacji materialnej (Kochłowicach – 15 rodzin, Wirku – 15 rodzin).

Jedną z form specjalistycznej pracy socjalnej była praca Zespołu Readaptacji Psychospołecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pracownicy Zespołu prowadzili terapię indywidualną długoterminową z 20 osobami oraz krótkoterminową z 72 osobami. Należy podkreślić, że ww. terapia prowadzona była we współpracy z oddziałem psychiatrycznym Szpitala Miejskiego Nr 2 w Rudzie Śląskiej oraz Szpitalem dla Psychiczenie i Nerwowo Chorych w Toszku.

Ponadto w roku 2002 pracownicy Zespołu:

- udzielali pomocy, w formie pracy socjalnej, osobom uzależnionym, którą objęli **115 klientów**, w tym;
86 klientów uzależnionych od alkoholu, **16** osób współuzależnionych oraz **13** uzależnionych od narkotyków. Skierowali także **24 wnioski** o przymusowe leczenie z uzależnienia alkoholowego,
- opracowali program dla osób uzależnionych z obniżoną normą intelektualną oraz osób współuzależnionych, w którym wzięło udział **80** osób,

- prowadzili pracę edukacyjno – terapeutyczną z **65** sprawcami przemocy, realizując projekt autorski,
- objęli stałą pomocą psychologiczną **6** seniorów - lokatorów mieszkania chronionego – wspólnotowego.

Zadania nieobowiązkowe.

Pomocą w ramach zadań nieobowiązkowych Miasta objęto **3.593** rodziny, którym udzielono świadczeń na łączną kwotę **3.703.746,-** Pomoc świadczona była w formie zasiłków celowych, celowych specjalnych oraz celowych zwrotnych z przeznaczeniem na: zakup żywności, remont mieszkań, zakup opału, zakup lekarstw i zakup sprzętu gospodarstwa domowego.

2. Zadania zlecone gminie

Na realizację świadczeń pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał dotację w wysokości **6.440.795 zł** i objął pomocą 1.687 rodzin.

Charakterystyka udzielonych świadczeń:

Rodzaj świadczenia	Liczba osób objętych świadczeniem	Kwota świadczeń
1	2	3
zasiłki stałe	112	469.304 zł
zasiłki stałe wyrównawcze	370	1.088.635 zł
zasiłki okresowe gwarantowane	30	109.519 zł
zasiłki okresowe	217 rodzin	193.602 zł
renty socjalne	738	3.133.928 zł
pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	69	178.040 zł
świadczenia z tytułu ochrony macierzyństwa:		19.299 zł
- macierzyński zasiłek okresowy	234	231.129 zł
- macierzyński zasiłek jednorazowy	258	47.424 zł
- jednorazowy zasiłek na dziecko	26	5.070 zł
zasiłki rodzinne	156	52.494 zł

zasiłki pielęgnacyjne	284	353.385 zł
składki na ubezpieczenia zdrowotne dla osób pobierających renty socjalne, zasiłki okresowe gwarantowane, zasiłki stałe i stałe wyrównawcze oraz alimenty	1.985	252.715 zł
- składki emerytalno - rentowe dla osób pobierających zasiłki stałe, zasiłki okresowe gwarantowane	127	211.280 zł
- od dnia 1 stycznia 2001 r. na podstawie art.31 b ust.8 ustawy o pomocy społecznej	28	28.105 zł
Na podstawie porozumienia w sprawie realizacji rządowego programu wyrównywania warunków startu szkolnego wyprawki dla pierwszoklasistów (plecak, kostium gimnastyczny i przybory szkolne)	186 uczniów	16.739 zł
RAZEM	1.687	6.440.796 zł

3. Zadania własne powiatu

Na realizację zadań własnych powiatu otrzymano dotację w kwocie **2.183.561 zł** oraz dofinansowanie ze środków własnych powiatu **243.851 zł**, którą przeznaczono na realizację niżej wymienionych zadań:

Świadczenie pieniężne	Liczba wychowanków/ dzieci	Koszt świadczenia
na zagospodarowanie w formie rzeczowej	16 wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych	71.729 zł
na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	220 dzieci	1.306.9323 zł
na pokrycie wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka do rodziny (jednorazowe)	33 dzieci	21.948 zł
okresowej pomocy losowej	1 dziecko z rodziny zastępczej	1.500 zł
na usamodzielnienie osób opuszczających		
- rodziny zastępcze	22 osoby	77.088 zł
- placówki opiekuńczo – wychowawcze	19 osób	97.074 zł
na kontynuowanie nauki przez wychowanków z rodzin zastępczych placówek opiekuńczo – wychowawczych	60 wychowanków	246.449 zł
	14 wychowanków	49.542 zł
w formie rzeczowej dla usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych	40 wychowanków	136.849 zł
RAZEM:	425	2.009.112 zł

Zadaniem własnym powiatu jest prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych - Rodzinnych Domów Dziecka. Koszt realizacji tego zadania w roku 2002 wyniósł **357.046 zł** w tym **34.813 zł** stanowiło dofinansowanie z budżetu gminy.

Nową formą zastępczego rodzicielstwa, w roku sprawozdawczym było prowadzenie Pogotowia Rodzinnego, jako zadania pełnionego przez rodzinę zastępczą. Po niezbędnym przygotowaniu od lipca 2002 roku zaczęła funkcjonować 1 rodzina pełniąca funkcję Pogotowia Rodzinnego, która zapewniła opiekę dwójce dzieci. Koszt wynagrodzeń wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne, zgodnie z zawartą umową, wyniósł **11.237 zł**

Zadaniem własnym powiatu jest także udzielanie pomocy w integracji ze społeczeństwem wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo – wychowawcze, rodziny zastępcze, a także zakłady karne. Takiej pomocy udzielili pracownicy socjalni:

- 12 wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- 63 wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze,
- 12 wychowankom przebywającym w mieszkaniach chronionych,
- 2 wychowankom po opuszczeniu specjalnych ośrodków szkolno – wychowawczych,
- 3 osobom po opuszczeniu zakładu poprawczego,
- 65 osobom po opuszczeniu zakładów karnych.

3.1 Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach, specjalistyczne poradnictwo

Zadaniem własnym powiatu realizowanym przez Ośrodek było informowanie o prawach i uprawnieniach klientów zgłaszających się do Ośrodka, a informacji udzielał prawnik - konsultant. W roku sprawozdawczym z porad skorzystało **398 osób**.

Zakres tematyczny przedstawia poniższa tabela

Informacje o prawach i porady	Ilość konsultacji
z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego (rozwodów, opieki, kurateli, ustalenia i zaprzeczenia ojcostwa, ograniczenia władzy rodzicielskiej, molestowania i znęcania się nad rodziną, trudności wychowawczych, separacji, umieszczenia)	186
z zakresu prawa cywilnego, materialnego i postępowania cywilnego (ochrony praw lokatorów, sprzeciwu od nakazu zapłaty, pozwów o zapłatę, zwolnienia od kosztów sądowych, ustanowienia adwokata z urzędu i ubezwłasnowolnienia),	107

z zakresu prawa materialnego i procesowego, zredagowania pism procesowych oraz pism do urzędów i instytucji	62
z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (sprostowanie świadectw pracy, rozwiązania umów o pracę)	43

Klienci pomocy społecznej korzystali w roku sprawozdawczym z poradnictwa specjalistycznego socjalnego oraz psychologicznego i pedagogicznego, co obrazuje niżej przedstawione zestawienie. Porad udzielali pracownicy socjalni Ośrodka oraz psycholog–konsultanci Punktu Konsultacyjnego i Telefonu Zaufania Ośrodka Pomocy Dzieciom i Rodzinie.

liczba rodzin korzystających z poradnictwa socjalnego (nie korzystających z pomocy materialnej)	200
liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, socjalnego, pedagogicznego)	629

3.2 Domy Pomocy Społecznej

Osoby wymagające całodobowej opieki, w razie niemożności zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodzinę i gminę, kierowane były do domów pomocy społecznej, ponieważ do zadań z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez powiat należy organizowanie i zapewnienie usług o określonym standardzie w domu pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz kierowanie, decyzją administracyjną, osób ubiegających się o przyjęcie do określonego typu domu pomocy.

W roku sprawozdawczy do domów pomocy społecznej w Rudzie Śląskiej:

Skompletowano	161 wniosków (w tym 85 wniosków mieszkańców Rudy Śląskiej)
Umieszczono	67 osób (w tym 53 mieszkańców Rudy Śląskiej)
Na umieszczenie oczekuje	154 osoby (w tym 66 mieszkańców Rudy Śląskiej)
Zrezygnowało	31 osób
Zmarło	38 osób

Na terenie Miasta funkcjonuje 5 domów pomocy społecznej, w tym jeden z nich prowadzony jest przez Miasto, natomiast cztery pozostałe przez organizacje pozarządowe – 2 domy przez Caritas Archidiecezji Katowickiej oraz dwa domy przez Zgromadzenie Sióstr Św. Karola Boromeusza.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przekazywał dotację, na zasadach i warunkach określonych w zawartych z Miastem umowach, na pensjonariuszy w niżej wymienionych domach pomocy społecznej. Przekazywana dotacja udzielana była w wysokości średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji, ustalonej w budżecie wojewody, która w 2002 roku na jednego dorosłego mieszkańca wynosiła **1.210 zł** miesięcznie, a na dzieci i młodzież **1.256 zł** miesięcznie. Ww. dotacja przekazywana była w oparciu o informacje uzyskaną od dyrektorów domów, o faktycznej ilości mieszkańców w danym miesiącu:

3.3 Realizowane programy

Jednym z zadań własnych powiatu jest opracowanie powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Ruda Śląska posiada „**Strategię Wewnętrznego i Zintegrowanego Rozwoju Miasta do 2015 roku**”, w której jednym z celów strategicznych, jest zapewnienie mieszkańcom Miasta pomocy społecznej na poziomie odpowiadającym współczesnym standardom. Dalszą konkretyzację działań w kierunku realizacji tego celu, w oparciu o rozeznane lokalne potrzeby i ich analizę, określiła uchwała nr 310/XLII/97 Rady Miejskiej w Rudzie Śląskiej z dnia 20.02.1997 r. w sprawie **Ustalenia kierunków rozwoju pomocy społecznej w Rudzie Śląskiej do 2015 roku**. Na jej podstawie został opracowany „**Miejski Program Pomocy Społecznej na lata 1998 – 2002**” przyjęty do realizacji uchwałą nr 435/LVII/98 Rady Miejskiej z dnia 30.03.1998 r.

Ideą, która przyświecała opracowaniu programu było stworzenie rozwiązań umożliwiających wyjście z sytuacji kryzysowej, zapobieganie izolacji i marginalizacji osób starszych, niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi, a także dostosowanie istniejącej infrastruktury pomocowej do aktualnych potrzeb, a w razie konieczności, jej rozbudowa.

Realizacja projektów socjalnych składających się na program przedstawia się następująco:

- Projekt nr 1 – „Monitoring socjalny, postępowanie w sytuacji kryzysowej długotrwalego pozostawania bez pracy”

Projekt realizowany od 1998 r., ma charakter ciągły i w każdym roku sprawozdawczym dokonywana jest ocena jego efektów. Istotą projektu było i jest prowadzenie intensywnej pracy socjalnej z długotrwale bezrobotnym klientem pomocy społecznej, przy wykorzystaniu takich technik jak kontrakt, trening skuteczności czy tworzenie grupy wsparcia. Ponadto, na bieżąco prowadzone były konsultacje oraz superwizja jego realizacji. W roku 2002 monitoringiem objęto 96 osób długotrwale pozostających bez pracy, z których 16 znalazło zatrudnienie.

- Projekt nr 2 - „Ośrodek Wsparcia dla Bezrobotnych”

Realizacja, poczynszy od 1999 r., polegała na wspólnym z Powiatowym Urzędem Pracy, organizowaniu specjalnych edycji Klubu Pracy dostosowanych do możliwości i predyspozycji klientów MOPS. Efekty uczestnictwa w Klubie są monitorowane w trakcie dalszej pracy socjalnej. Bezrobotni w trakcie zajęć klubowych nabywają umiejętności przydatne w rozmowach kwalifikacyjnych z pracodawcą, co skutkuje zwiększeniem szans w

poszukiwaniu pracy. Wsparcie i pomoc psychologiczną oraz prawną zapewniło 2 psychologów Zespołu Readaptacji Psychospołecznej i prawnik – konsultant Ośrodka. Ich celem jest motywowanie osób bezrobotnych do podejmowania własnej działalności gospodarczej, czego efektem było udzielenie dwóch pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w tym jednej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

- Projekt nr 3 – „Utworzenie grupy wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi”.

Grupa wsparcia działa od 1998 r. na terenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Rudzie Śląskiej – Halembie. W roku 2002 odbyło się 12 spotkań, w których każdorazowo uczestniczyło 25 osób. Z grupą stale współpracuje psycholog Zespołu Readaptacji Psychospołecznej - Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W roku sprawozdawczym na działalność grupy wsparcia została przyznana dotacja rządowa w wysokości **10.525 zł** (umowa nr 9016/4/2/02 zawarta między Wojewodą a Miastem Ruda Śląska), która została wykorzystana na zorganizowanie dla uczestników grupy:

- ogólnorekreacyjnej 3 dniowej wycieczki do Zakopanego,
- uczestnictwa w 7 seansach kinowych,
- 1 wieczoru poetyckiego,
- zakupiono także sprzęt do prowadzenia zajęć muzykoterapii (wieżę z odtwarzaczem płyt kompaktowych i magnetofonowych).

Działalnością wspierającą w formie spotkań objęto także rodziny uczestników grupy wsparcia.

- Projekt nr 4 – „Mieszkanie chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi”.

Caritas Archidiecezji Katowickiej w roku 1998 utworzył 10 mieszkań chronionych w Rudzie Śląskiej – Halembie przy ulicy Kłodnickiej 91, w tym 3 dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W roku 2002 mieszkania nadal funkcjonowały. - **Projekt nr 5 – „Ośrodek Usług Opiekuńczo -**

Rehabilitacyjnych”

Rolę tę spełnia Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 1, przeniesiony w 1999 r. do nowej siedziby w Rudzie Śląskiej – Nowym Bytomiu, ul. Markowej 20a, który zapewnia usługi dla osób starszych i niepełnosprawnych, w zakresie rehabilitacji podtrzymującej sprawność fizyczną. Planowany w ramach projektu punkt opieki nad chorym w domu oraz wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego funkcjonują w siedzibie Ośrodka Pielęgniarstwa „Pomoc w Zdrowiu i Chorobie” w Rudzie Śląskiej – Wirku przy ul. Sienkiewicza 1a (niniejsza firma realizuje także usługi opiekuńcze dla podopiecznych pomocy społecznej oraz dla innych mieszkańców Miasta. Ponadto w roku 2000 rozpoczął działalność, przy Dziennym Domu, klub „Senior”, do którego uczęszcza 27 starszych mieszkańców. Spotkania seniorów odbywają się raz w tygodniu. W 2002

roku uruchomiono także jadłodajnię dla osób bezdomnych i niepełnosprawnych, z możliwością dostarczania do domu ciepłego posiłku osobom niechodzącym.

- Projekt nr 6 – „Mieszkanie wspólnotowe – chronione dla seniorów”.

W 1998 r. utworzono pierwsze w województwie śląskim mieszkanie wspólnotowe – chronione dla 5 osób, a od 2001 r., zamieszkuje w nim 6 seniorów z Rudy Śląskiej. Mieszkańcy objęci są usługami opiekuńczymi oraz wsparciem pracowników socjalnych, a także psychologa.

- Projekt nr 7 – „Stacja Opieki Caritas”

W 1998 r. Caritas Archidiecezji Katowickiej utworzył w Rudzie Śląskiej – Bielszowicach „Stację Opieki Caritas”, która uruchomiła Hostel dla ofiar przemocy w rodzinie, zapewniała odwiedziny u osób samotnych i niepełnosprawnym w domach, prowadziła Świetlicę Terapeutyczną „Smyk”. Od 1999 r., ze względu na zły stan techniczny budynku zaprzestano prowadzenia pierwszych dwóch form działalności, pozostawiając w części budynku świetlicę „Smyk”. W roku 2002 Miasto zawarło z Caritas umowę na realizację zadania: „Wdrożenie systemu dla 30 dzieci z grupy podwyższonego ryzyka w ramach Środowiskowej Świetlicy Terapeutycznej „Smyk”, przekazując dotację w wysokości 101.120 zł.

Schronienie dla ofiar przemocy zapewnia Dom PCK - Centrum Interwencji Kryzysowej.

- Projekt nr 8 - „Utworzenie Zakładu Pielęgnacyjno – Opiekuńczego”

W roku 1999 dla osób wymagających całodobowej opieki utworzono Zakład Pielęgnacyjno -Opiekuńczy wynajmując część pomieszczeń w DPS „Senior”. Realizatorem projektu jest Ośrodek Pielęgniarstwa „Pomoc w Zdrowiu i Chorobie”, który w 2002 roku obejmował opieką 100 osób, w tym 53 osoby z Rudy Śląskiej.

- Projekt nr 9 – „Systemowa pomoc rodzinom dysfunkcyjnym”

Diagnoza problemów społecznych, stworzyła także możliwość rozwijania infrastruktury wspomagającej rodzinę niewydolną, szczególnie w dzielnicach o największej kumulacji niekorzystnych zjawisk. W strukturze istniejącego, Ośrodka Pomocy Dzieciom Rodzinie utworzono w 1999 r. trzecią świetlicę socjoterapeutyczną w Rudzie (obok istniejących już w Bykowinie i Chebziu) oraz Punkt Konsultacyjny. W 2000 r. rozszerzono działalność Hoteliku dla Dzieci do 25 miejsc i przeniesiono go do nowego obiektu w Rudzie Śląskiej - Halembie. W roku 2002 także w ramach istniejącego Ośrodka uruchomiono czwartą świetlicą socjoterapeutyczną w Orzegowie dla 40 dzieci wraz z Punktem Konsultacyjnym dla rodzin.

- Projekt nr 10 – „Fundusz Stypendialny Rudzkiego Konta Pomocy”

Projekt realizowany jest od 1998 r. W 2002 r. był kontynuowany w oparciu o umowę

na realizację zadania „Pomoc w zdobywaniu średniego wykształcenia zdolnym uczniom z rodzin biednych z miasta Ruda Śląska”, otrzymując dotację z Miasta w wysokości 23.000 zł, co pozwoliło na udzielenie stypendium 48 uczniom.

- Projekt nr 11 – „Ośrodek Profilaktyki i Rozwoju Osobowości”.

Ośrodek został utworzony w roku 2000 i prowadzony był do roku 2001 przez Stowarzyszenie „Razem dla Trzeźwości”. Od 1.01.2002 r. zadanie to realizuje Miejski Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- Projekt nr 12 – „System wsparcia dla ofiar przemocy”

Projekt realizowany od 1998 r. przez pracowników Ośrodka Pomocy Dzieciom i Rodzinie, pracowników socjalnych oraz organizacje pozarządowe. Zapewnia kompleksową pomoc psychologiczną, socjalną i prawną osobom doświadczającym przemocy. Szczegółowy opis realizowanych zadań w ramach systemu wsparcia dla ofiar przemocy umieszczony jest na stronie 36-37 sprawozdania.

- Projekt nr 13 – „Rekonstrukcja zdeintegrowanych zachowań sprawcy przemocy”

Realizacja tego projektu ma charakter ciągły począwszy od 1998 r.

W roku 2002 objęto programem 73 osoby – sprawców przemocy domowej, z którymi przeprowadzono konsultacje wstępne. Spośród ww. w stałym kontakcie z pracownikami Zespołu Readaptacji Psychospołecznej – MOPS pozostało 68 osób, z którymi przeprowadzono 314 spotkań socjoedukacyjnych.

- Projekt nr 14 „Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej utworzył w 1998 r. Noclegownię w Rudzie Śląskiej dla 20 mężczyzn. W roku 2002 Noclegownia dysponowała 37 miejscami noclegowymi i funkcjonowała w strukturze Miejskiego Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Z usług Noclegowni skorzystało 47 bezdomnych.

- Projekt nr 15 – Współpraca Miasta Ruda Śląska z organizacjami pozarządowymi

Rada Miejska w Rudzie Śląskiej uchwałą Nr 145/XII/99 z dnia 30.09.1999 r., w sprawie ustalenia trybu postępowania i udzielania dotacji, sposobu jej rozliczania oraz kontroli wykonywania zleconych zadań, określiła zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Od roku 2000 obowiązuje rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 czerwca 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad i form współdziałania administracji publicznej z innymi podmiotami oraz wzorów ofert, umów i sprawozdań z realizacji zadań pomocy społecznej (Dz. U. Nr 55, poz. 662).

Istniejący system wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz dostęp do instytucji miejskich w dalszym ciągu wymagały działań, w celu wyrównania szans osób niepełnosprawnych i ich integracji ze środowiskiem. Z rozeznaczonych potrzeb wynikało, że działania te winny obejmować zdrowie, oświatę, pracę, kulturę, sport i rekreację, pomoc społeczną, organizacje pozarządowe. Świadomość ta stanowiła motywację do skonstruowania ponadresortowego, długofalowego „Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Integracji ze Społeczeństwem - Miasto przyjazne niepełnosprawnym”, który został przyjęty do realizacji uchwałą Rady Miejskiej w roku 2000. Zawiera on projekty nowych rozwiązań na rzecz osób niepełnosprawnych.

W roku 2002 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z ww. programu zrealizował następujące projekty:

1. Projekt nr 16 – Mieszkania chronione - wspólnotowe dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W zasobach mieszkaniowych Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek dla Niepełnosprawnych Najświętsze Serce Jezusa w Rudzie Śląskiej – Halembie w 2002 roku utworzono mieszkanie chronione – wspólnotowe, przeznaczone dla 3 osób z zaburzeniami psychicznymi.

Przy kwalifikacji osób ubiegających się o pomoc w formie mieszkania chronionego wzięto pod uwagę, przede wszystkim pozytywne efekty wcześniejszej readaptacji w ramach Środowiskowego Domu Samopomocy, brak własnego mieszkania, lub zamieszkiwanie w warunkach uniemożliwiających dalszą rehabilitację oraz konieczność korzystania z usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Miejsce w mieszkaniu przyznawane jest w drodze decyzji administracyjnej, a odpłatność za mieszkanie uzależniona jest od dochodów danej osoby.

Realizatorami projektu byli Caritas Archidiecezji Katowickiej i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

2. Projekt nr 17 - „Pomoc psychologiczna w sytuacji kryzysowej w stosunku do osób, które stały się inwalidami.”

W roku 2002 opieką psychologa w ramach tego programu objęto 31 osób, które stały się inwalidami. W ramach realizowanego zadania prowadzono następujące działania:

- interwencje kryzysowe,
- rozmowy dotyczące sytuacji życiowej klienta i jego rodziny,
- wsparcie psychologiczne dla inwalidy i jego rodziny,
- rozmowy o potrzebie aktywizowania lub motywowania do aktywności (włączaniu się w obowiązki domowe, rehabilitację),

-
- motywowanie do wykorzystania własnych potencjałów w nowej sytuacji, praca nad samooceną i samoakceptacją,
 - praca nad zmianą sposobu myślenia o własnej niepełnosprawności, praca nad lękiem (np. przed ludźmi),
 - korygowanie postawy roszczeniowej,
 - terapia przeciwdepresyjna u osób o obniżonym nastroju; zachęcanie do kontaktów z ludźmi,
 - motywowanie do walki o własne życie u osób z postępującymi chorobami,
 - wykorzystywanie elementów terapii rodzin,
 - praca nad zmianą sposobu odbierania reakcji członków rodziny,
 - udzielanie informacji o kwestiach związanych z rehabilitacją (również z rehabilitacją zawodową i społeczną),
 - pomoc w zakupie sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego,
 - porady dotyczące załatwiania spraw urzędowych,
 - porady i wsparcie psychologiczne dla osób po mastektomii.

W 2002 r. z porad psychologicznych korzystało 56 uczestniczek „Klubu Amazonek”.

Realizacja ww. zadania polegała również na współpracy z pracownikami socjalnymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, utrzymywaniu kontaktu z oddziałami zabiegowymi szpitali funkcjonujących na terenie Rudy Śląskiej (chirurgia, oddział wewnętrzny i poradnia neurologiczna w Rudzie Śląskiej - Bykowinie). Istotna była też współpraca z Miejskim Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz ze stowarzyszeniami i organizacjami skupiającymi osoby niepełnosprawne i działającymi na ich rzecz.

3. Projekt nr 19 - „Informacja jako metoda likwidacji barier – punkt obsługi i informacji dla niepełnosprawnych klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej”

- 1/ w roku 2002 kontynuowano działania w ramach punktu obsługi i informacji, usytuowanego w siedzibie MOPS przy ul. Markowej 22, zapewniając kompleksową obsługę niepełnosprawnych klientów Ośrodka. Pozwalał on na udzielanie wyczerpujących informacji na temat rodzaju i zakresu oferowanej pomocy dla osób niepełnosprawnych w oparciu o ustawę o pomocy społecznej;
- 2/ zapewniano osobom niepełnosprawnym dostęp do stale aktualizowanych informacji, ważnych dla niepełnosprawnych mieszkańców Rudy Śląskiej (przepisy prawne, informacje z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej, możliwości korzystania z usług rehabilitacyjnych, informacje o stowarzyszeniach i organizacjach zrzeszających osoby

niepełnosprawne i działających na ich rzecz, informacje o uprawnieniach osób niepełnosprawnych, itp.). Potrzebne informacje osoby niepełnosprawne mogły uzyskać również w formie wydruku komputerowego;

- 3/ zapewniano osobom niepełnosprawnym obsługę telefoniczną, udzielając porad i informacji - nr telefonu: 240-69-28;
- 4/ przy telefonie zaufania dla osób niepełnosprawnych, dyżur pełnił psycholog, a informacji w kwestiach praw i uprawnień osób niepełnosprawnych udzielali: specjalista pracy socjalnej i prawnik - poniedziałki w godz. 13⁰⁰-15⁰⁰, piątki w godz. 13³⁰-15³⁰ pod numerem telefonu: 240-69-28.

W roku 2002, z inicjatywy MOPS przystąpiono do inwentaryzacji problemów społecznych w Mieście. Dane z obszaru pomocy społecznej, opracowane przez pracowników socjalnych, a także dane dostarczone przez inne instytucje i placówki miejskie, stanowiły podstawę do przygotowania, przez pracowników naukowych Uniwersytetu Śląskiego, na zlecenie Miasta, diagnozy problemów występujących w Rudzie Śląskiej i sporządzenia atlasu obrazującego występujące zagrożenia. Ww. działania stanowiły kolejny etap prac, zmierzających do opracowania Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Rudzie Śląskiej.

4. Zadania zlecone powiatowi

W ramach realizacji zadań zleconych powiatowi świadczone następujące formy pomocy:

- opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne za 93 wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych – rodzinnych domów dziecka oraz niepełnoletnich pensjonariuszy w domach pomocy społecznej w Rudzie Śląskiej – Kochłowicach oraz Rudzie Śląskiej – Halembie na kwotę **9.427 zł**
- pomoc pieniężna dla 1 rodziny repatriantów w wysokości **15.042 zł**
- organizowanie i zapewnianie funkcjonowania Środowiskowego Domu Samopomocy.

Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony jest przez Caritas Archidiecezji Katowickiej

i funkcjonuje w strukturze Ośrodka dla Niepełnosprawnych Najświętsze Serce Jezusa w Rudzie Śląskiej – Halembie, przy ulicy Kłodnickiej 91. W roku sprawozdawczym posiadał 56 miejsc w tym 40 na pobyt dzienny oraz 16 miejsc hostelowych.

Na podstawie umowy zawartej w dniu 19.11.1999 r. pomiędzy miastem a Caritas Archidiecezji Katowickiej o prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w drodze decyzji administracyjnej, kierował osoby oraz przekazywał dotację w kwocie **697.370 zł**.

Ponadto do Środowiskowego Domu Samopomocy wraz z hostelem:

- skierowano **32** osoby,
- oczekuje na umieszczenie w hostelu 5 osób,
- do Środowiskowego Domu Samopomocy na pobyt dzienny skierowano 47 osób,
- oczekują 2 osoby.

Na dzień 31.12.2002 r. obłożenie w Środowiskowym Domu wynosiło 100% tj. 56 miejsc.

5. Inne zadania realizowane przez powiat wykonywane przez Ośrodek

W roku sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 z późniejszymi zmianami).

Na wykonanie poniższych zadań Miasto otrzymało środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości wynikającej z algorytmu.

W roku 2002 na realizację zadań PFRON przekazał kwotę **2.900.290 zł**, z czego na rehabilitację społeczną wykorzystano **1.996.281 zł**, a na rehabilitację zawodową **823.883 zł**. Koszty obsługi w wysokości 2% wykorzystanych środków wynosiły **56.046 zł**. Pozostałe, niewykorzystane środki w wysokości **24.080 zł** zostały zwrócone

Do zadań tych należało w szczególności:

1. w zakresie rehabilitacji społecznej;

- 1/ dofinansowanie uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w turnusie rehabilitacyjnym dla 63 dzieci i 112 dorosłych oraz 98 opiekunów na kwotę **135.698 zł**
- 2/ dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób na łączną kwotę **26.589 zł**
- 3/ dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 59 dorosłych i 17 dzieci na kwotę **74.494 zł**
- 4/ przekazywanie dotacji Warsztatom Terapii Zajęciowej
(kwota na 1 uczestnika wynosiła 1.173 zł) :
 - Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej Warsztatowi Terapii Zajęciowej w Rudzie Śląskiej –Bykownie, przy ul. Plebiscytowej 12 na 40 uczestników

kwotę **563.040 zł**

- Warsztatowi Terapii Zajęciowej Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek dla Niepełnosprawnych w Rudzie Śląskiej – Halembie, przy ulicy Kłodnickiej 91 na 20 uczestników kwotę **281.520 zł**
- Warsztatowi Terapii Zajęciowej Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek dla Niepełnosprawnych w Rudzie Śląskiej – Halembie, przy ulicy Kłodnickiej 103 na 65 uczestników kwotę **914.940 zł.**

2. w zakresie rehabilitacji zawodowej;

1/ refundacja kosztów tworzenia nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych wg tabeli:

l.p.	Nazwa zakładu pracy	Ilość stanowisk	Ilość zatrudnionych osób	Koszt refundacji
1.	Centrum Handlowo-Magazynowe Andrzej Dyląg	6	9	309.000
2.	Przedsiębiorstwo PHU „RUDPOL – OPA”	1	4	50.000
3.	Przedsiębiorstwo „OPAL” Sp. z o.o.	3	5	89.690
4.	Zakłady Mięsne „Madej & Wróbel” Sp. z o.o.	8	10	212.836
RAZEM:		18	28	661.526

2/ refundacja wynagrodzeń osób niepełnosprawnych zatrudnionych na utworzonych stanowiskach na kwotę **92.782 zł,**

3/ udzielenie 1 pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości **60.000 zł.**

Ponadto Ośrodek przekazał kwotę **9.575 zł** Powiatowemu Urzędowi Pracy w celu sfinansowania kosztów szkoleń dla osób niepełnosprawnych.

IV. Charakterystyka osób i rodzin korzystających z pomocy

1. Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem	5.290	15.024
o liczbie osób: 1	1.857	1.857
2	758	1.516
3	1.009	3.027
4	834	3.336
5	457	2.285
6 i więcej	375	3.003
w tym rodziny z dziećmi ogółem	2.274	9.667
o liczbie dzieci: 1	818	2.728
2	750	2.899
3	370	1.789
4	194	1.158
5	73	499
6	37	289
7 i więcej	32	307
Rodziny niepełne ogółem	691	2.246
o liczbie dzieci: 1	278	556
2	246	738
3	98	392
4 i więcej	69	560
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	1.238	2.820
o liczbie osób: 1	563	563
2	226	452
3	203	609
4 i więcej	246	1196

2. Poziomy dochodów w gospodarstwach domowych objętych pomocą społeczną – (dane za rok 2002 bez rent socjalnych i rodzin zastępczych)

Rejon	Liczba środowisk	Poziomy dochodów (bez rent socjalnych i rodzin zastępczych)					
		brak dochodu	do 100 zł. na osobę w rodzinie	od 101 do 200 zł. na osobę w rodzinie	od 201 do 300 zł. na osobę w rodzinie	od 301 do 461 zł. na osobę w rodzinie	powyżej 461 zł. na osobę w rodzinie
1	2	3	4	5	6	7	7
Ruda Śl.-Ruda	883	162	215	220	149	82	55
Ruda Śl.-Godula	355	68	58	67	68	44	50
Ruda Śl.-Orzegów	384	68	91	98	61	34	32
Ruda Śl.-Bykowina	270	35	27	48	49	61	50

1	2	3	4	5	6	7	8
Ruda Śl.-Halemba	354	53	42	60	59	47	93
Ruda Śl.-Kochłowice	299	41	35	51	63	56	53
Ruda Śl.-Chebzie i Nowy Bytom	986	243	218	174	122	106	123
Ruda Śl.-Wirek	598	142	88	108	107	63	90
Ruda Śl.-Bielszowice	263	49	36	50	38	36	54
Suma	4.392	861	810	876	716	529	600

W tabeli nie ujęto osób pobierających renty socjalne, ponieważ uprawnienia do w/w świadczenia nie są uzależnione od faktu występowania ubóstwa w rodzinie. Renta socjalna zgodnie z Art. 27 a ust. 1 przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu inwalidztwa powstałego przed ukończeniem 18 roku życia, niezależnie od dochodu. Natomiast świadczenia dla rodzin wychowujących dziecko w rodzinie zastępczej także nie są uzależnione od dochodu w rodzinie (z wyłączeniem rodzin zobowiązanych do alimentowania), w związku z czym dochody tych rodzin mogą znacząco przekraczać kryterium kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej.

Dochody na osobę w rodzinie obowiązujące w roku sprawozdawczym, uprawniające do bezzwrotnych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (wg art.4 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej):

1. obowiązujące od 01.01.2002 r. do 30.06.2002 r.

1) na osoby samotnie gospodarujące	-	447 zł
2) na pierwszą osobę w rodzinie	-	406 zł
3) na drugą i dalsze osoby w rodzinie powyżej 15 lat	-	285 zł
4) na każdą osobę w rodzinie poniżej 15 lat	-	204 zł

2. obowiązujące od 01.07.2002 r. do 31.12.2002 r.

1) dla osoby samotnie gospodarującej	-	461 zł
2) na pierwszą osobę w rodzinie	-	418 zł
3) na drugą i dalsze osoby w rodzinie powyżej 15 lat	-	294 zł
4) na każdą osobę w rodzinie poniżej 15 lat	-	210 zł

3. Powody korzystania z pomocy społecznej

	2001	2002
Ubóstwo	2.779 rodzin	3.006 rodzin
Bezrobocie	2.373 rodziny	2. 724 rodziny
Niepełnosprawność	1.489 rodzin	1.764 rodziny
Długotrwała choroba	1.243 rodziny	1.058 rodzin
Trudności w sprawach opiekuńczo –wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	647 rodzin	609 rodzin
Alkoholizm	236 rodzin	258 rodzin
Potrzeba ochrony macierzyństwa	237 rodzin	236 rodzin
Bezdomność	142 osoby	161 osoby
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	51 osób	65 osób
Sieroctwo	70 rodzin	10 rodzin

4. Odwołania od decyzji administracyjnych wydanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

W roku 2002 spośród 20.342 wydanych decyzji wniesiono 39 odwołań do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach, z czego 34 decyzje zostały utrzymane w mocy, natomiast 3 skierowano do ponownego rozparzenia w 1 przypadku SKO zawiesiło postępowanie, 1 decyzję SKO zmieniło w części po wniesieniu odwołania do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

V. Struktura organizacyjna i zatrudnienia oraz podnoszenie kwalifikacji pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, których obsługę finansowo - księgową i kadrową prowadzi Ośrodek

1. Struktura organizacyjna.

Przyjęcie zadań pomocy społecznej realizowanych przez Rudę Śląską jako miasta na prawach powiatu spowodowało w 1999 r. konieczność dostosowania struktury organizacyjnej Ośrodka do zakresu wykonywanych zadań.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonują następujące działy, samodzielne zespoły oraz stanowiska:

- Dział Pomocy Środowiskowej*,
- Dział Świadczeń,
- Dział Usług Opiekuńczych,
- Dział Opieki nad Dzieckiem,
- Dział Organizacji i Spraw Pracowniczych,
- Dział Finansowo – Księgowy,
- Dział Techniczno – Gospodarczy,
- Samodzielny Zespół ds. Rehabilitacji,
- Samodzielny Zespół Metodyczno – Konsultacyjny,
- Samodzielny Zespół Radców Prawnych,
- Samodzielny Zespół Informatyczny,
- Samodzielne stanowisko ds. BHP.

* w skład Działu Pomocy Środowiskowej wchodzi Zespoły Pracowników Socjalnych, których siedziby mieszczą się dzielnicach Miasta, stanowiących obszar ich działania są to:

ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH- Ruda Śląska - Ruda
41-700 Ruda Śląska,
ul. Wolności 14

ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH- Ruda Śląska – Godula i Orzegów
41-703 Ruda Śląska,
ul. Przedszkolna 6

ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH- Ruda Śląska – Bykowina
41-705 Ruda Śląska,
ul. Kowalskiego 1

ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH- Ruda Śląska - Halemba
41-706 Ruda Śląska,
ul. Solidarności 7

ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH- Ruda Śląska - Kochłowice
41-707 Ruda Śląska,
ul. Tunkla 1 / 2

ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH - Ruda Śląska – Nowy Bytom i Chebzie
41-709 Ruda Śląska,
ul. Markowej 22

ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH- Ruda Śląska - Wirek
41-710 Ruda Śląska,
ul. Osiedlowa 1

ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH- Ruda Śląska - Bielszowice
41-711 Ruda Śląska,
ul. Bielszowicka 114

ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH - Ruda Śląska – Nowy Bytom i Chebzie
41-709 Ruda Śląska,
ul. Markowej 22

2. Zatrudnienie.

Na koniec 2002 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał 120 pracowników w ramach 115,25 etatu.

Średnie wynagrodzenie przypadające na 1 pracownika Ośrodka w roku 2002 wyniosło 2.019 zł brutto.

Spośród pracowników Ośrodka

- 59 osób posiadało wykształcenie wyższe,
- 53 osoby wykształcenie średnie,
- 5 osób wykształcenie zawodowe,
- 3 osoby wykształcenie podstawowe.

Wśród osób z wykształceniem wyższym na stanowisku konsultanta – 4 osoby, pracownika socjalnego – 41 osób.

Natomiast pracowników z wykształceniem średnim (Policealne Studium Pracy Socjalnej) na stanowisku pracownika socjalnego – 27 osób.

W ośrodkach wsparcia, których obsługę administracyjno – finansową prowadzi Ośrodek, zatrudnionych było 126 osób, w tym:

- w dwóch Dziennych Ośrodkach Opiekuńczych dla Dzieci do Lat Trzech - 28 osób (w ramach 26,88 etatu)
- w dwóch Dziennych Domach Pomocy Społecznej – 18 osób (w ramach 14 etatów)
- w Ośrodku Adaptacyjnym dla Dzieci Niepełnosprawnych – 26 osób (w ramach 21 etatów)
- w Ośrodku Pomocy Dzieciom i Rodzinie – 54 osoby (w ramach 51 etatów)
- ponadto w dwóch Rodzinnych Domach Dziecka – 5 osób (w ramach 5,25 etatu).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku sprawozdawczym, na podstawie umów zawartych z Powiatowym Urzędem Pracy z siedzibą w Świętochłowicach zatrudniał w ramach odbywania stażu 24 absolwentów szkół średnich i wyższych.

3. Szkolenia pracowników.

Celem prowadzonej działalności szkoleniowej jest dostarczenie specjalistycznej wiedzy i wykształcenie umiejętności przydatnych w pracy socjalnej, prowadzących do zwiększonej efektywności w niesieniu pomocy oraz tworzeniu nowych sposobów, form i metod pomocy klientom Ośrodka.

W 2002 roku 67 osób wzięło udział w szkoleniach obejmujących w szczególności następujące tematy:

- zmiany w ustawie o pomocy społecznej,
- nowelizacja kodeksu pracy,
- zmiany w zakresie ubezpieczeń społecznych,
- szkolenia specjalistyczne z zakresu terapii dla osób uzależnionych i sprawców przemocy domowej,
- warsztaty doskonalące skuteczność pracy socjalnej w zakresie zawierania porozumienia i negocjacji z klientem pomocy społecznej,
- skazani na bezdomność,
- diagnoza problemów społecznych.

4. Podnoszenie kwalifikacji.

Na dzień 31.12.2002 r. w trakcie studiów było 21 pracowników MOPS, podnoszących swoje kwalifikacje w wyższych uczelniach na następujących kierunkach:

- pedagogika opiekuńczo – wychowawcza,
- polityka społeczna,
- finanse i rachunkowość,
- oraz 3 osoby na Podyplomowych Studiach Organizacji Pomocy Społecznej.

5. Rejestr skarg i wniosków.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 17 skarg. 8 wpłynęło bezpośrednio do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, pozostałe:

- 6 do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego,
- 1 do Ośrodka Dyspozycyjnego Prezydenta Miasta Ruda Śląska,
- 2 do Rady Miejskiej,

które po uprzednim zarejestrowaniu w Centralnym Rejestrze Skarg i Wniosków Urzędu Miejskiego przekazane zostały, zgodnie z właściwością do Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej. Zgodnie z przepisami kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzeniem w sprawie organizacji przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania spraw, a także zarządzeniem nr 8/99 Prezydenta Miasta Ruda Śląska z dnia 19.04.1999 r., a od lipca 2002 r. zarządzeniem nr 26/2002 Prezydenta Miasta Ruda Śląska z dnia 17.06.2002 r., po przeprowadzeniu postępowań wyjaśniających udzielono:

- na 3 skargi odpowiedzi informacyjnej,
- na 14 odpowiedzi negatywnej.

Przedmiotem skarg była niezadawalająca klientów wysokość otrzymanych świadczeń, która uzależniona jest od spełniania wymogów ustawowych, a także od środków finansowych przyznanych na ten cel.

VI. Pomoc udzielana przez inne miejskie jednostki organizacyjne pomocy społecznej

Na terenie Miasta działają następujące miejskie jednostki organizacyjne pomocy społecznej o zasięgu lokalnym:

- dwa Dzielne Ośrodki Opiekuńcze dla Dzieci do Lat Trzech,
- Ośrodek Pomocy Dzieciom i Rodzinie,
- dwie placówki opiekuńczo - wychowawcze - Rodzinne Domy Dziecka,

-
- Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Niepełnosprawnych,
 - dwa Dienne Domy Pomocy Społecznej,

1. **Dzienny Ośrodek Opiekuńczy dla Dzieci do Lat Trzech Nr 1** w Rudzie Śląskiej - Orzegowie, ul. Piaseczna 2. Przeznaczony jest dla 45 dzieci. W 2002 roku wykorzystano średnio 42 miejsca. Koszty wyżywienia oraz przygotowania posiłków pokrywali rodzice. Stawka żywieniowa w Ośrodku wynosiła 2,50 zł.
2. **Dzienny Ośrodek Opiekuńczy dla Dzieci do Lat Trzech Nr 2** w Rudzie Śląskiej - Wirku, ul. 1 Maja 286. Ośrodek przeznaczony jest dla 45 dzieci. W 2002 roku wykorzystano 36 miejsc. Koszty wyżywienia oraz przygotowania posiłków pokrywali rodzice. Stawka żywieniowa w Ośrodku wynosiła 2,40 zł.

Zwolnieniu z opłat w obu Ośrodkach podlegały dzieci z rodzin kwalifikujących się do pomocy finansowej przyznanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wyżej wymienione Ośrodki zapewniały podstawowe świadczenia opiekuńcze dzieciom w wieku do trzeciego roku życia z rodzin niewydolnych pod względem socjalnym i pedagogicznym, a także innym dzieciom pozbawionym opieki domowej w czasie pracy rodziców lub opiekunów, w szczególności zapewniały warunki dla prawidłowego rozwoju dziecka, posiłki podczas pobytu dziecka, poradnictwo i doradztwo dla rodziców z zakresu zaspokajania podstawowych potrzeb rozwoju i higieny dziecka oraz prowadziły działalność szkoleniową dla praktykantów.

3. Ośrodek Pomocy Dzieciom i Rodzinie w Rudzie Śląskiej przy ul. Plebiscytowej 12

Kompleksową pomoc dziecku i rodzinie zapewniał w roku sprawozdawczym Ośrodek Pomocy Dzieciom i Rodzinie.

Jako specjalistyczna placówka zapewniała systemową pomoc dzieciom, znajdującym się w trudnej sytuacji emocjonalnej, społecznej, biologicznej i ekonomicznej oraz pomoc rodzinom dysfunkcyjnym i ofiarom przemocy domowej.

W ramach Ośrodka działały:

- **Świetlice Socjoterapeutyczne** - w dzielnicach: Bykowina, Ruda, Chebzie, Orzegów,
- **Punkty Konsultacyjne dla Rodzin** – w dzielnicach: Bykowina, Ruda, Chebzie, Orzegów,
- **Telefon Zaufania przy Punkcie Konsultacyjnym** - w dzielnicy Bykowina,
- **Hotelik dla Dzieci** - w dzielnicy Halemba.

Świetlice Socjoterapeutyczne

Zadaniem Świetlic była pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnym poprzez:

- wdrażanie dzieci do przestrzegania norm i zasad współżycia w grupie, tworzenie bezpiecznego kontaktu emocjonalnego, przemodelowywanie utrwalonych sposobów reagowania i komunikowania się z otoczeniem, podnoszenie samooceny,
- pomoc w przezwyciężaniu trudności wynikających z zaburzonych relacji dziecko - rodzic,
- stwarzanie odpowiednich warunków do nauki oraz udzielanie pomocy w nauce,
- zapewnienie posiłku.

W 2002 roku socjoterapią objętych zostało **245** dzieci z **142** rodzin (175 dzieci w wieku od 7 do 13 lat oraz 70 dzieci w wieku od 14 do 16 lat). Stan na dzień 31 grudnia 2002 roku – **167** dzieci z **97** rodzin. Dane dotyczące poszczególnych Świetlic zawiera poniższa tabela.

Świetlice Socjoterapeutyczne

	Bykowina	Chebbie	Ruda	Orzegów	Ogółem
Liczba miejsc	40	40	40	40	160
Liczba dzieci objętych socjoterapią	74	63	58	50	245
Stan na 31 grudzień	43	44	44	36	167

Podczas zajęć dzieci korzystały z jednego posiłku (stawka żywieniowa wynosiła 2,50 zł.), w okresie wakacyjnym otrzymywały dwa posiłki (stawka żywieniowa wynosiła 3,50 zł.)

W ramach socjoterapii w Świetlicach realizowane były programy socjoterapeutyczne i profilaktyczne:

- „**Ferie z witaminą**” – program promujący zdrowy styl życia i higienę ciała;
- „**Szanujmy wspomnienia**” – program edukacyjny nawiązujący do historii Rudy Śląskiej, czasów młodości rodziców, zakończony wystawą fotografii i uroczystym koncertem w MOK-u;
- „**Lato 2002**” – program wypoczynku letniego, znalazły się w nim m.in. wycieczki, wyjścia do kina i na basen, zabawy, konkursy itd;
- „**Spotkania z Harrym Potterem**” – program psychoedukacyjny, realizowany od września do grudnia w świetlicy w Chebziu;

- „**Podróże z Małym Księciem**” - program psychoedukacyjny, realizowany od września do grudnia w świetlicach w Bykownie, Rudzie i Orzegowie;
- „**W zdrowym ciele zdrowy duch**” – program promujący higienę ciała;
- **Zajęcia profilaktyczne** – taneczno-wokalne, plastyczne, korekcyjno-sportowe komputerowe, realizowane ze środków profilaktyki.

Tradycyjnie w świetlicach organizowane były liczne imprezy okolicznościowe z udziałem rodziców, rodzeństwa, zaproszonych gości m.in. spotkanie wigilijne, spotkanie wielkanocne, Dzień Matki, Dzień Dziecka, Mikołaj.

Hotelik dla Dzieci

Hotelik dla Dzieci przeznaczony jest dla 25 dzieci i realizował następujące zadania:

- przyjęcie dziecka wymagającego odizolowania do rodziny w przypadku braku opieki nad dzieckiem, zaniedbań wychowawczych rodziców lub prawnych opiekunów, przemocy fizycznej, emocjonalnej, seksualnej;
- zapewnienie noclegu, opieki i pomocy psychologicznej dziecku;
- prowadzenie działań interwencyjnych, mających na celu uregulowanie sytuacji bytowej dziecka.

2002 rok	Liczba dzieci
Liczba dzieci przebywających w Hoteliku w ciągu roku	76
Stan na dzień 31 grudnia	21

Wiek dzieci w chwili przyjęcia do Hoteliku kształtował się następująco:

Przedziały wiekowe	Rok 2002
Od 4 do 6 lat	11
Od 7 do 9 lat	12
Od 9 do 12 lat	17
Od 13 do 15 lat	28
Od 16 do 17 lat	8
Powyżej 17 lat	-

Czas pobytu dzieci w Hoteliku:

Czas pobytu dzieci w Hoteliku	Liczba dzieci
	2002
Do 1 miesiąca	13
Od 1 do 3 miesięcy	23
Od 3 do 6 miesięcy	12
Od 6 do 9 miesięcy	17
Powyżej 9 miesięcy	11

Przyczyny umieszczenia dzieci w Hoteliku:

Rodzaj przyczyny	Liczba dzieci
Nadużywanie alkoholu - zaniedbania	34
Przemoc	18
Brak opieki ze strony dorosłych	14
Niewydolność opiekuńczo - wychowawcza	6
Rozwiązanie rodziny zastępczej	4

Działania, jakie podejmuje się na rzecz dziecka i jego rodziny mają na celu jego powrót do rodziny naturalnej. W 2002 roku z 76 dzieci, 37 powróciło do domu.

W 2002 roku w Hoteliku były realizowane następujące programy:

- **„Ferie z witaminą”** – program promujący zdrowy styl życia i higienę ciała, realizowany w czasie ferii zimowych;
- **zajęcia kulturalno-sportowo-rekreacyjne** realizowane przez wychowawców w trakcie ferii zimowych ze środków Wydziału Kultury Sportu i Rekreacji;
- **zajęcia profilaktyczne** realizowane na koloniach letnich w Zielonej;
- **„Lato 2002”** realizowany w czasie wakacji;
- **„Spotkania z rodziną misiów Parpusiaków”** – program profilaktyczny realizowany od czerwca do sierpnia w grupie młodszej;
- **„Trening Zastępowania Agresji”** – program realizowany od września do grudnia w dwóch grupach wiekowych;
- **„Zajęcia profilaktyczne”** – taneczno-wokalne, plastyczne, komputerowe.

Punkty Konsultacyjne dla Rodzin

Punkty Konsultacyjne działały w dzielnicach: Ruda, Bykowina, Orzegów, Chebzie. Punkt w Rudzie był czynny pięć razy w tygodniu w godzinach od 8⁰⁰ do 18⁰⁰, w pozostałych dzielnicach dwa razy w tygodniu. Pracowało w nich pięciu psychologów Ośrodka.

W 2002 roku z pomocy psychologicznej skorzystały **203** rodziny (**492** osoby) oraz **257** osób indywidualnie. Ogólna liczba usług wyniosła **2653**.

W roku sprawozdawczym wzrosła liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej oraz liczba usług psychologicznych.

Rodzaje zgłaszanych problemów:

Zgłaszane problemy	Liczba
Przemoc w rodzinie	136
Zaburzenia zachowania dziecka	96
Problemy rodzinne	45
Problemy emocjonalne dziecka	45
Kryzysy osobiste	41

Wykorzystywanie seksualne	24
Uzależnienia	19
Kryzysy małżeńskie	17
Problemy emocjonalne dorosłych	15
Inne	22

W 2002 roku psycholodzy Punktu Konsultacyjnego opracowali i realizowali programy psychoedukacyjne adresowane do dzieci, młodzieży i rodziców, a w szczególności:

- **Program grupy edukacyjnej dla dzieci** uczęszczających do Świetlicy Socjoterapeutycznej, na temat przemocy;
- **Program zajęć edukacyjnych dla dzieci** z Rodzinnego Domu Dziecka w Bielszowicach na temat przemocy i wykorzystywania seksualnego;
- **Program zajęć edukacyjnych dla uczniów III klasy Gimnazjum nr 2** na temat radzenia sobie z agresją;
- **Program grupy profilaktycznej „Przeciw przemocy”** - dla dzieci przebywających w Hoteliku;
- **Program Treningu Zastępowania Agresji** – dla dzieci;
- **Program „Rozterki rodzica w sprawach wychowania”** dla 24 rodziców dzieci przebywających w Hoteliku;
- **Zajęcia na temat radzenia sobie ze stresem** - dla 25 rodziców dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 40;

W programach wzięło udział 37 dzieci oraz 49 rodziców.

W Punkcie Konsultacyjnym w Rudzie działał system pomocy osobom doświadczającym przemocy. Osoby te, miały możliwość pracy nad problemem w kontakcie indywidualnym z psychologiem (porady psychologiczne, konsultacje, terapia) oraz mogły uczestniczyć w zajęciach grupowych. W 2002 roku pomocą objęto **195** osób doświadczających przemocy.

W ramach grupowych form pomocy psychologicznej realizowano:

- **Program grupy wsparcia dla kobiet ofiar przemocy**, którego celem było dostarczenie wiedzy na temat zjawiska przemocy, jego skutków oraz wspieranie ich w działaniach mających na celu przerwanie przemocy. W zajęciach grupy wsparcia uczestniczyło ogółem 29 kobiet.
- **Program grupy samopomocowej dla kobiet ofiar przemocy**, którego celem była wymiana doświadczeń i wzajemne wspieranie się. W odbywających się zajęciach, uczestniczyło 12 kobiet

Do roku 2002 szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych prowadzone były przez Ośrodek Adopcyjny w Sosnowcu, co było dużym utrudnieniem dla mieszkańców Rudy Śląskiej. **W roku 2002 pracownicy Punktu Konsultacyjnego Ośrodka opracowali program**

szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych, który został zatwierdzony przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, a tym samym Ośrodek Pomocy Dzieciom i Rodzinie uzyskał uprawnienia do prowadzenia tego typu szkoleń.

Przygotował już 14 osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Telefon Zaufania działający przy Punkcie Konsultacyjnym dla Rodzin

Zadaniem Telefonu Zaufania było udzielanie porad psychologicznych i informacji prawnych w zakresie:

- problematyki przemocy fizycznej, emocjonalnej, seksualnej,
- problemów wychowawczych,
- problemów uzależnień.

W 2002 roku z usług oferowanych w Telefonie Zaufania skorzystało – **313** osób. Osoby korzystające z usług najczęściej osobiście kontaktowały się z dyżurującymi w Telefonie Zaufania. Dyżury prawnika odbywały się również w soboty, co było odpowiedzią na zapotrzebowanie klientów.

Najczęściej zgłaszane problemy:

Rodzaj problemu	Liczba usług
Sprawy alimentacyjne i rozwodowe – alkoholizm i przemoc w tle	129
Sprawy opiekuńcze	32
Przemoc w rodzinie – doniesienie o przestępstwie znęcania się nad rodziną	29
Uzależnienia i współuzależnienia	27
Inne problemy: (eksmisje, podział majątku, demoralizacja nieletnich itp.)	159

Organizowanie wypoczynku zimowego i letniego

W Świetlicach Socjoterapeutycznych i Hoteliku dla dzieci organizowany jest wypoczynek zimowy i letni. Część środków na organizację wypoczynku przyznanych zostało przez wydział Kultury Sportu i Rekreacji Urzędu Miejskiego.

W 2002 roku na akcję Zima przyznano ogółem 4500 zł.

W wypoczynku zimowym uczestniczyło **157** dzieci,

Na akcję Lato przyznano ogółem 7600 zł W wypoczynku letnim wzięło udział **231** dzieci.

W czerwcu 21 dzieci z Hoteliku dla Dzieci wyjechało na dwutygodniowe kolonie do Zielonej

Sponsorowanie działalności Ośrodka Pomocy Dzieciom i Rodzinie

Darowizny finansowe: ogólna kwota **1100 zł**

Darowizny rzeczowe (żywność, odzież, artykuły papiernicze, środki czystości):

ogólna kwota **13 345,52 zł**

Usługi: ogólna kwota **100 zł**

Wolontariusze i praktykanci

Wolontariusze – studenci resocjalizacji i pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej wspierający działania Świetlic i Hoteliku dla Dzieci – 59 osób.

Praktykanci – 23 osoby.

4. Rodzinny Dom Dziecka nr 1 w Rudzie Śląskiej - Bielszowicach przy ulicy Broniewskiego 8 - placówka opiekuńczo - wychowawcza, w której opiekę znalazło w roku sprawozdawczym 12 dzieci, ponadto usamodzielnionych zostało 3 wychowanków.

5. Rodzinny Dom Dziecka nr 2 w Rudzie Śląskiej - Halembie przy ulicy Leśnej 18 - placówka opiekuńczo - wychowawcza, w której opiekę znalazło 8 wychowanków, 3 wychowanków usamodzielniono. Ponadto dwoje usamodzielnionych wychowanków przebywa w Rodzinnym Domu Dziecka na zasadach rezydentów.

6. Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Niepełnosprawnych w Rudzie Śląskiej - Bykowie, ul. W. Stwosza 1. Ośrodek przeznaczony jest dla 40 dzieci niepełnosprawnych w wieku od 1 do 12 roku życia. W roku sprawozdawczym zapisanych było 39 dzieci, uczęszczało 32. Ośrodek świadczył usługi w zakresie:

- zapewniania dzieciom, w miarę możliwości, odpowiednich do ich potrzeb warunków bytowania i stałej opieki podczas pobytu dziecka w Ośrodku,
- zapewnienia dzieciom przebywającym w Ośrodku opieki pielęgniarstwa, pedagogicznej, logopedycznej i rehabilitacyjnej,
- prowadzenia rehabilitacji w zakresie kinezyterapii, hydroterapii, fizykoterapii i światłolecznictwa,
- zapewnienia przygotowania przedszkolnego na poziomie specjalnym i powszechnym,
- umożliwienia nauki systemem indywidualnym na terenie Ośrodka,

-
- zapewnienie wyżywienia, bielizny, i w razie konieczności, odzieży w czasie pobytu dziecka w Ośrodku,
 - zapewnienia niezbędnych leków i artykułów sanitarnych w postępowaniu profilaktycznym i udzielaniu pierwszej pomocy,
 - zapewnienia w szczególnych przypadkach dowozu dzieci do Ośrodka i odwozu,
 - udzielania porad rodzicom dzieci uczęszczających do Ośrodka w zakresie pielęgnacji dziecka, rehabilitacji ruchowej, pedagogicznej i logopedycznej.

Od roku 2000 Ośrodek Adaptacyjny w ramach „Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i ich Integracji ze Społeczeństwem – Miasto przyjazne niepełnosprawnym” jest realizatorem projektu nr 15 – „Przygotowanie rodziny do zapewnienia oparcia dziecku niepełnosprawnemu”. W roku 2002 był realizatorem następujących działań:

- współuczestniczył w organizowaniu dla 8 dzieci 4 turnusów rehabilitacyjnych poprzez dowóz i przywóz samochodem Ośrodka, pozyskiwanie sponsorów,
- zorganizował 232 indywidualnych spotkań z rodzicami dzieci uczęszczających do Ośrodka z psychologiem, logopedą i rehabilitantem,
- organizował raz na kwartał spotkania grupowe z rodzicami dzieci mające na celu wzmocnienie relacji między rodzicami i dzieckiem oraz doradztwo dotyczące przystosowania mieszkania i niezbędnego wyposażenia do potrzeb dziecka niepełnosprawnego,
- redagował miesięcznik informacyjny dla rodziców o nazwie „Jaskółka”.

Koszt realizacji powyższego projektu w roku 2002 wyniósł 5.653,09 zł i został pokryty w całości z budżetu Miasta.

7. **Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 1** w Rudzie Śląskiej - Nowym Bytomia przy ulicy Markowej 20 a przeznaczony jest dla 40 pensjonariuszy. W 2002 roku średnio korzystały z Domu 43 osoby. Pensjonariusze pokrywali koszt wyżywienia w wysokości dziennej stawki żywieniowej, która wynosiła 4 zł.

Ponadto kontynuował swoją działalność utworzony przy Dziennym Domu Pomocy Społecznej Klub Seniora, do którego uczęszczało 25 mieszkańców Miasta. Działalność klubu ma celu przede wszystkim integrację ze środowiskiem ludzi samotnych. Członkowie Klubu biorą udział w zajęciach terapeutycznych dostosowanych do ich możliwości i zainteresowań, a w szczególności ćwiczeniach grupowych o charakterze ogólnospołeczno-wychowawczym i ogólnoregeneracyjnym.

Od 7 stycznia 2002 r. funkcjonuje w Dziennym Domu Pomocy Społecznej jadalnia, w której wydawane są posiłki osobom bezdomnym. W roku 2002 wydano 6.994 posiłki.

8. **Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 2 w Rudzie Śląskiej - Rudzie, ul. Kościelna 31.**

Dom przeznaczony dla 32 pensjonariuszy, w 2002 roku średnio korzystało 36 osób. Pensjonariusze pokrywali koszt wyżywienia. Przy Dziennym Domu Pomocy Społecznej działał Klub Młodzieży Niepełnosprawnej "Świetlik". Spotkania odbywały się jeden raz w tygodniu. W roku sprawozdawczym zapisanych było do klubu 99 uczestników, w spotkaniach brało udział około 35 - 40 osób. W ciągu 2002 roku odbyło się 47 spotkań. Większość uczestników klubu korzystała z Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Dzienne Domy Pomocy Społecznej realizowały cele i zadania określone w przepisach ustawy o pomocy społecznej oraz w przepisach wydanych na jej podstawie, a w szczególności świadczyły usługi dla pensjonariuszy:

- zapewniały odpowiednie warunki do wielogodzinnego przebywania w nim osób zakwalifikowanych do tej formy pomocy,
- zapewniały posiłki w czasie pobytu,
- udostępniały urządzenia do utrzymywania higieny osobistej,
- organizowały zajęcia w ramach terapii zajęciowej,
- zapewniały rehabilitację fizyczną,
- zapewniały kontakty społeczne,
- zapewniały udział w aktywnych formach wypoczynku,
- zapewniały udział w imprezach kulturalno - towarzyskich organizowanych przez placówkę,
- współpracowały z rodziną podopiecznego.

W celu zmniejszenia kosztów utrzymania miejskich jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz Rodzinnych Domów Dziecka w Rudzie Śląskiej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej prowadził ich obsługę w zakresie spraw pracowniczych, działalności finansowo - księgowej, remontów oraz zakupów inwestycyjnych.

IX. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

W roku sprawozdawczym na terenie miasta Ruda Śląska zarejestrowano 24 organizacje pozarządowe działające w sferze pomocy społecznej. Ośrodek współpracował z wieloma z nich, a w szczególności z Caritas Archidiecezji Katowickiej, Polskim Czerwonym Krzyżem, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Rudzkim Kontem Pomocy oraz ze Stowarzyszeniem Rodzin Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja”.

W roku 2002 na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 czerwca 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad i form współdziałania administracji publicznej z innymi podmiotami oraz wzorów ofert, umów i sprawozdań z realizacji zadań pomocy społecznej (Dz.U. Nr 55, poz. 662) organizacje pozarządowe mogły ubiegać się o dotację na realizowane z zakresu pomocy zadania.

Po przedstawieniu oferty i pozytywnym jej zaopiniowaniu przez Zespół, powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta z organizacjami tymi Miasto zawarło umowy, w których określona została kwota dotacji przekazywana za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wg poniższej tabeli:

L.P	Nazwa organizacji pozarządowej	Nazwa zleconego zadania	Ilość osób objętych pomocą	Kwota dotacji
1	2	3	4	5
1.	Stowarzyszenie Rodzin Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja,,	Prowadzenie muzykoterapii jako form rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	70 osób	11.860 zł
2.	Rudzkie Konto Pomocy	Pomoc w zdobywaniu średniego wykształcenia Zdolnym uczniom z rodzin biednych z miasta Ruda Śląska, realizowanej w ramach Funduszu Stypendialnego Rudzkiego Konta Pomocy	48 uczniów	23.000 zł
3.	Stowarzyszenie Polski Czerwony Krzyż- Śląski Zarząd Okręgowy PCK w Katowicach	Prowadzenie Domu PCK- pomoc bezdomnym kobietom i ich dzieciom	35 kobiet i 55 dzieci	54.553 zł
4.	Stowarzyszenie Polski Czerwony Krzyż- Śląski Zarząd Okręgowy PCK w Katowicach	Prowadzenie na terenie Miasta schroniska dla kobiet bezdomnych „Mój Dom,	20 kobiet	33.170 zł
5.	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek dla Niepełnosprawnych Najświętsze Serce Jezusa	Wdrożenie systemu dla 30 dzieci z grupy podwyższonego ryzyka w ramach Środowiskowej Świetlicy Terapeutycznej „Smyk,,	30 dzieci	101.120 zł
1	2	3	4	5
6.	Świetlica Środowiskowa Sióstr Św. Elżbiety	Zapewnienie opieki i prawidłowego rozwoju dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym	40 dzieci	40.100 zł
7.	Caritas Archidiecezji Katowickiej „CONVIVO- ŻYĆ WSPÓLNIE,, Świetlica Socjoterapeutyczna	Prowadzenie Świetlicy Terapeutycznej na terenie dzielnicy Wirek	28 dzieci	140.102 zł
8.	Stowarzyszenie Św. Filipa Nereusza	Realizacja programu profilaktyczno – wychowawczego w Świetlicy Socjoterapeutycznej Stowarzyszenia Św. Filipa Nereusza dla dzieci i młodzieży znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej	40 dzieci	103.482 zł
Suma				507.387 zł

Szczegółowe rozliczenie z wykorzystanych dotacji organizacje pozarządowe przedłożyły, w obowiązującym terminie wskazanym w umowie.

VI. SPRAWOZDANIE Z PRAC REMONTOWYCH ZA 2002 r.

1. W obiektach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

W roku 2002 wykonano prace remontowe w następujących obiektach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na łączną kwotę: **84 885,69 zł**;

LP	OBIEKT	WYKONANE PRACE	ŁĄCZNA KWOTA
1.	ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH Ruda Śląska 1, ul. Wolności 14	<ul style="list-style-type: none">wymieniono oświetlenie;wymieniono stolarkę okienną;wykonano roboty remontowe ogólnobudowlane	10 318,13 zł
2.	ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH Ruda Śląska 3, ul. Przedszkolna 6	<ul style="list-style-type: none">zamontowano wkładkę kominową ze stali kwasoodpornej do odprowadzania spalin z pieca centralnego ogrzewania;wyremontowano posadzki;wykonano drobne roboty remontowe – elektryczne;	5 967,93 zł
3.	ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH Ruda Śląska 6, ul. Solidarności 7	<ul style="list-style-type: none">wykonano kosztorys inwestorski na roboty budowlane;	610,00 zł
4.	ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH Ruda Śląska 7, ul. Tunkla 1 / 2	Dokonano adaptacji pomieszczeń na potrzeby Zespołu Pracowników Socjalnych; w tym: <ul style="list-style-type: none">wymieniono stolarkę okienną i drzwiową;zamontowano żaluzje antywłamaniowe;wykonano instalację elektryczną;wykonano posadzki;otynkowano i pomalowano pomieszczenia. Ponadto dokonano remontu dachu finansowanego przez Wydział Inwestycji UM.	56 842,81 zł
5.	ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH Ruda Śląska 10, ul. Osiedlowa 1	<ul style="list-style-type: none">wyremontowano instalację elektryczną;zmodernizowano oświetlenie;	2 104,46 zł
6.	ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH Ruda Śląska 11, ul. Bielszowicka 114	<ul style="list-style-type: none">wyremontowano posadzki;zamontowano okna;dokonano drobnych napraw i remontów.	8 407,01 zł
7.	Siedziba MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ Ruda Śląska 9, ul. Markowej 22	<ul style="list-style-type: none">w pokoju zajmowanym przez Samodzielny Zespół Informatyków zamontowano żaluzję antywłamaniową	635,35 zł
		SUMA	84 885,69 zł

2. W ośrodkach wsparcia

W roku 2002 r. w obiektach zajmowanych przez miejskie jednostki organizacyjne pomocy społecznej przeprowadzono prace remontowe na łączną kwotę: **270 928,74 zł**:

LP	OBIEKT	WYKONANE PRACE	ŁĄCZNA KWOTA
1.	DZIENNY DOM POMOCY SPOŁECZNEJ Ruda Śląska 9, ul. Markowej 20 a	<ul style="list-style-type: none">dokonano przeglądów wymaganych prawem budowlanym;pomalowano część pomieszczeń oraz stolarki budowlanej.wykonano drobne roboty naprawcze;	12 723,17 zł
2.	DZIENNY DOM POMOCY SPOŁECZNEJ Ruda Śląska 1, ul. Kościelna 35	<ul style="list-style-type: none">dokonano przeglądów wymaganych prawem budowlanym;pomalowano blok kuchenny i korytarz;na terenie DDPS nr 2 naprawiono część ogrodzenia i wykonano część nowego;	12 805,29 zł
3.	DZIENNY OŚRODEK OPIEKUŃCZY DLA DZIECI DO LAT TRZECH Ruda Śląska 4, ul. Piaseczna 2	<ul style="list-style-type: none">wykonano remont instalacji elektrycznej;wyremontowano pomieszczenia: wózkowni, szatni dla personelu, jadalni, izolatki, szatni dla dzieci, suszarni i prasowni;wyremontowano pomieszczenia grupy średniej i maluchów;zamontowano szafkę hydrantową;wykonano szereg prac ogólnobudowlanych i wodno – kanalizacyjnych;zamontowano okno w jednym z pomieszczeń. <p>Ponadto ze środków Wydziału Inwestycji UM pokryte zostały koszty docieplenia obiektu metodą lekką – moką.</p>	109 383,30 zł
4.	DZIENNY OŚRODEK OPIEKUŃCZY DLA DZIECI DO LAT TRZECH Ruda Śląska 10, ul. 1 – Maja 286	<ul style="list-style-type: none">wykonano roboty remontowe instalacji elektrycznej;zamontowano drzwi wejściowe;dokonano montażu okien;	20 675,16 zł
5.	OŚRODEK ADAPTACYJNY DLA DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH Ruda Śląska 5, ul. Wita Stwosza 1	<ul style="list-style-type: none">wyremontowano instalację odgromową;wykonano oświetlenie zmierzchowe;zmodernizowano instalację gazową;zainstalowano kotłownię gazową na potrzeby c.w.u.;przeprowadzono likwidację barier architektonicznych;rozpoczęto montaż ogrodzenia;	64 431,00 zł

6.	OŚRODEK POMOCY DZIECIOM I RODZINIE		
6.1	Świetlica Socjoterapeutyczna Ruda Śląska 9, ul. Niedurnego 125	<ul style="list-style-type: none"> • docieplono rury ciepłownicze; • zamontowano podgrzewacz wody; • wykonano antypoślizgowe zabezpieczenie schodów; • wykonano drobne roboty remontowe; 	2 096,13 zł
6.2	Świetlica Socjoterapeutyczna Ruda Śląska 4, ul. Piaseczna 2	<ul style="list-style-type: none"> • dokończono adaptację pomieszczeń na potrzeby świetlicy; • zainstalowano instalację domofonową; • wykonano prace remontowe instalacji elektrycznej; 	9 842,02 zł
6.3	OŚRODEK POMOCY DZIECIOM I RODZINIE Ruda Śląska 5, ul. Plebiscytowa 12	<ul style="list-style-type: none"> • ułożono wykładziny PCV w pomieszczeniach; • wykonano oddzielny układ pomiarowy dla zasilania kotłowni; • wyremontowano ogrodzenie; • wykonano drobne roboty remontowe ogólnobudowlane. 	8 000,27 zł
6.4	HOTELIK DLA DZIECI Ruda Śląska 6, ul. Poniatowskiego 6	<ul style="list-style-type: none"> • pomalowano część pomieszczeń; • wykonano podłogi PCV w 5 pomieszczeniach; • wzmocniono ściany w sypialniach chłopców; • wykonano osobny układ pomiarowy dla zasilania kotłowni; • zamontowano okno w jednym z pomieszczeń; 	11 732,56 zł
6.5	Świetlica Socjoterapeutyczna Ruda Śląska 1, ul. Bujoczka 12	<ul style="list-style-type: none"> • usunięto awarię instalacji wodno – kanalizacyjnej; • wymieniono część stolarki okiennej; • wymieniono drewnianą klatkę schodową; 	19 239,84 zł
		Łączny koszt prac w obiektach OŚRODKA POMOCY DZIECIOM I RODZINIE	50 910,82 zł
		SUMA	270 928,74 zł

3. W Rodzinnych Domach Dziecka

W roku 2002 w przeprowadzono prace remontowe w jednym Rodzinnym Domu Dziecka na łączną kwotę: **14 008,57 zł**

LP	OBIEKT	WYKONANE PRACE	ŁĄCZNA KWOTA
1.	RODZINNY DOM DZIECKA Ruda Śląska 11, ul. Broniewskiego 8	<ul style="list-style-type: none"> • pomalowano ściany w pomieszczeniach; • wykonano balustrady drewniane na balkonie, tarasie i przy wejściu, 	14. 008,57 zł
		SUMA	14. 008,57 zł

4. W mieszkaniach wspólnotowych

W roku 2002 r. przeprowadzono prace remontowe w mieszkaniach wspólnotowych chronionych
– dla usamodzielnianych wychowanków

- dla seniorów

na łączną kwotę: **3 506,30 zł**

LP	OBIEKT	WYKONANE PRACE	ŁĄCZNA KWOTA
1.	MIESZKANIE WSPÓLNOTOWE Ruda Śląska 9 ul. Niedurnego 93/1 i 93/2	<ul style="list-style-type: none">• pomalowano pomieszczenia;• zamontowano umywalki;	940,00 zł
2.	MIESZKANIE WSPÓLNOTOWE Ruda Śląska 11, ul. Kokota 131	<ul style="list-style-type: none">• pomalowano pomieszczenia;• ułożono płytki ceramiczne w łazience;	1 140,00 zł
3.	MIESZKANIE WSPÓLNOTOWE Ruda Śląska 1, ul. Matejki 9	<ul style="list-style-type: none">• pomalowano 1 pomieszczenie;• usunięto awarię kotła centralnego ogrzewania.	1 426,30 zł
		SUMA	3 506,30 zł

IX. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

ROK 2003

Rozeznanie w zakresie potrzeb na świadczenia pomocy społecznej jest sporządzane corocznie przez pracowników socjalnych, w oparciu o posiadaną wiedzę na temat sytuacji życiowej rodzin korzystających aktualnie z pomocy oraz prognozowanych potrzeb na rok następny.

Zgodnie z rozeznaniem poczynionym przez pracowników socjalnych w roku 2003 z pomocy społecznej skorzysta łącznie około 5600 rodzin (corocznie następuje wzrost osób ubiegających się o świadczenia pomocowe średnio o 5%).

Najczęstszym powodem ubiegania się rodzin o świadczenia z pomocy społecznej było w roku 2002 bezrobocie (2724 rodziny), niepełnosprawność (1764 rodziny) i długotrwała choroba (1058 rodzin) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (609 rodzin) . Pogarsza się również sytuacja materialna rodzin korzystających ze świadczeń w latach ubiegłych – głównie z powodu długotrwałego bezrobocia. W roku bieżącym przewiduje się, że ta prawidłowość się nie zmieni.

Wśród rodzin obejmowanych pomocą 2274 to rodziny z dziećmi, w tym w 336 rodzinach wychowuje się powyżej trójki dzieci.

Zadaniem priorytetowym w pomocy społecznej jest zapewnienie wyżywienia dzieciom w formie obiadów w szkołach oraz wyżywienia w świetlicach .Przewiduje się, że z pobytu w świetlicach prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Dzieciom i Rodzinie skorzysta 245 dzieci, w świetlicach prowadzonych przez organizacje pozarządowe 182 dzieci, natomiast w kuratorskich ośrodkach pracy z młodzieżą 52 dzieci.

Zadania własne Gminy- obowiązkowe

Poniższa tabela obrazuje liczbę gospodarstw domowych oraz ich potrzeby, których zabezpieczenie jest obowiązkowym zadaniem gminy.

L. p.	Forma świadczeń	Liczba gospodarstw domowych	Liczba świadczeń	Koszt jednego świadczenia	Łączny koszt
1.	Schronienie	200 w tym 40*	90	465 zł	55.800 zł
2.	Posiłek	130	23.362	2,5 zł	58.405 zł
3.	Dożywianie w szkole Doposażenie szkół	1000 dzieci	155.000	3,5 zł	542.500 zł 9.000zł
4.	Żywność	2100	10.500	300 zł	3.150.000 zł
5.	Odzież	1850	1850	300 zł	555.000 zł
6.	Leki i leczenie	960	1900	100 zł	190.000 zł
7.	Zdarzenia losowe	30	30	1000 zł	30.000 zł
8.	Opał	2400	2400	400 zł	960.000 zł
9.	Pogrzeb	30	30	1400 zł	42.000 zł
					5.592.705 zł

* Pokrycie kosztów schronienia poza Noclegownią

USŁUGI OPIEKUŃCZE

Usługi opiekuńcze są zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym

Usługi opiekuńcze przyznawane są osobom, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności wymagają pomocy innych osób. Usługi obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację zalecaną przez lekarza, a także zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Forma usług	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba świadczeniobiorców	Liczba świadczeń	Wartość
1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze (pielęgnacja)	45	65	45	27.000 godz. x 8,30 zł	224.100 zł
1. Usługi opiekuńcze	210	230	210	77.000 godz. x 5,40 zł	415.800 zł
RAZEM					639.900 zł

Powyższa tabela przedstawia kalkulację szczegółową do planu potrzeb w zakresie środków na usługi opiekuńcze w ramach zadań własnych gminy na 2003 r. i została sporządzona na podstawie obowiązujących w 2002 r. cen usług, które wynoszą:

Cena 1 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych – pielęgnacja - 8,30 zł
Cena 1 godziny usług opiekuńczych - 5,40 zł

ZADANIA WŁASNE GMINY - NIEOBOWIĄZKOWE

L. p.	Forma świadczeń	Liczba gospodarstw domowych	Liczba świadczeń	Koszt jednego świadczenia	Łączny koszt
1	2	3	4	5	6
1.	Remont mieszkania	172	172	1000 zł	172.000 zł
2.	Oplaty mieszkaniowe	1300	3738	300 zł	1.121.400 zł
3.	Kolonie	435	435	600 zł	261.000 zł
4.	Sprzęt gospodarstwa domowego	100	100	400 zł	40.000 zł
5.	Koszt wyżywienia w placówkach opiekuńczych, przedszkolach, itp.	350	3500	120 zł	420.000 zł
6.	Ekonomiczne usamodzielnienie	8	8	1000 zł	8000 zł
7.	Podręczniki i art. Szkolne	695	695	150 zł	104.250 zł
8.	dożywianie dzieci w szkołach	600 dzieci	120.000	3,5 zł	420.000 zł
9.	Pomoc dla repatriantów	3	3	10.000 zł	30.000

2.576.650 zł

Zadania własne gminy o charakterze nieobowiązkowym będą realizowane w takim zakresie, na jaki pozwolą przyznane środki finansowe.

W ramach zadań obowiązkowych i nieobowiązkowych gminy w zakresie pomocy społecznej przewiduje się objęcie pomocą w 2003r. 4300 rodzin. Koszt planowanych świadczeń wyniesie 8.169,355 zł., tj. średnio rocznie na rodzinę 1.899,85 zł.

ZADANIA ZLECONE

Środki finansowe zaplanowane w ramach zadań zleconych na rok 2003:

I. Świadczenia obligatoryjne – 7.307.979 zł w tym:

1) zasiłki i pomoc w naturze 6.208.936 zł

- zasiłki stałe	112 osób x 10,5 miesiąca x 418 zł	=	130.725 zł
- zasiłki stałe wyrównawcze	426 osób x 10,5 miesiąca x 303 zł	=	1.355.319 zł
- renty socjalne	738 osób x 10,5 miesiąca x 418 zł	=	3.239.082 zł
	111 osób x 10,5 miesiąca x 270 zł	=	314.685 zł
- gwarantowane zasiłki okresowe	30 osób x 10,5 miesiąca x 415 zł	=	130.725 zł

(415 zł jest średnią z kwoty 461 zł i 368,80 zł)

- świadczenia z tytułu macierzyństwa

a) macierzyński zasiłek okresowy	304 osoby x 4 miesiące x 300 zł	=	362.400 zł
b) macierzyński zasiłek jednorazowy	304 osoby x 1 x 201 zł	=	61.104 zł
- składki na ubezpieczenie społeczne	178 osób x 10,5 miesiąca x 135,93 zł	=	254.053 zł

(w tym zasiłki stałe = 110 osób, tylko z uprawnieniami do składek = 38 osób, zasiłek okresowy gwarantowany 30 osób)

2) składki na ubezpieczenia zdrowotne 1090 osób x 10,5 miesiąca x 29,45 zł = **337.055 zł**

3) zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne 526.988 zł, w tym:

a) zasiłki rodzinne

100 osób x 8 miesięcy x 85 zł	=	68.000 zł
50 osób x 4 miesiące x 137,60 zł	=	27.520 zł
20 osób x 5 miesiące x 203,30 zł	=	20.330 zł
20 osób x 4 miesiące x 42,50 zł	=	3.400 zł
3 osoby x 1 miesiąc x 85 zł	=	255 zł
1 osoba x 1 miesiąc x 23 zł	=	23 zł

119.528 zł

b) zasiłki pielęgnacyjne 284 osoby x 10,5 miesiąca x 136,96 zł = 407.460 zł

4) usługi opiekuńcze realizowane w ramach zadań zleconych

Forma usług	Liczba rodzin	Liczba świadczeniobiorców	Liczba świadczeń	Wartość
1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	65	65	24.868	235.000 zł – potrzeby

Cena 1 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi wynosi 9,50 zł

Nie przewiduje się wzrostu liczby osób korzystających ze świadczeń w formie usług opiekuńczych w roku 2003r. w porównaniu z rokiem 2002.

II. Świadczenia fakultatywne – zasiłki okresowe

1970 osób x 10 miesięcy x 400 zł = **7.880.000 zł**

Zadania własne powiatu

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania powiatu w zakresie zapewnienia opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie. Zadanie to głównie jest realizowane poprzez kierowanie dzieci do rodzinnych form opieki zastępczej. Rodzina zastępcza otrzymuje pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka.

Podstawą ustalania wysokości pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych stanowi kwota 1621zł zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 14 maja 2002r.

Potrzeby w zakresie świadczeń dla rodzin zastępczych

1. Pomoc pieniężna dla rodzin zastępczych na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci określona została szacunkowo na podstawie, rozeznaczonych przez pracowników socjalnych, potrzeb i wynosi: **1.506.592zł.**

-
2. Jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka, w wysokości do 150% podstawy dla 20 dzieci: **48.630zł.**
 3. Jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie skutków zdarzenia losowego, w wysokości 50% podstawy dla 2 dzieci wynosi : **1.621zł.**

Jedną z form zastępczego rodzicielstwa są rodziny zastępcze pełniące zadania pogotowia rodzinnego. Osoby pełniące zadania pogotowia rodzinnego otrzymują na podstawie zawartych umów cywilno – prawnych wynagrodzenie. W roku 2003

Wynagrodzenie dla już funkcjonującej rodziny zastępczej pełniącej zadania pogotowia rodzinnego w wysokości 120% podstawy wynosi: **23.342zł.** planuje się utworzenie 2 nowych rodzin zastępczych pełniących zadania pogotowia rodzinnego, ich wynagrodzenie wynosić będzie: **29.826zł.** wraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne, które stanowią kwotę: **8.645zł.**

Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych mogą otrzymać:

1. pomoc pieniężną na usamodzielnienie,
2. pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki,
3. pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej,

W związku z realizacją ww. świadczeń przewiduje się następujące wydatki:

- pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla wychowanków rodzin zastępczych : **26.438zł,**
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla usamodzielnionych wychowanków rodzin zastępczych :**383.691zł.**
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze: **118.333zł.**
- pomoc pieniężna na kontynuację nauki dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych: **132.731zł.**
- pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej: **395.891zł.**

Potrzeby na 2003 r.

2.379.850 zł

2. Domy Pomocy Społecznej

Na terenie Rudy Śląskiej funkcjonuje 5 domów pomocy społecznej, w tym jeden z nich prowadzony jest przez Miasto, natomiast cztery pozostałe przez organizacje pozarządowe – 2 domy przez Caritas Archidiecezji Katowickiej oraz dwa domy przez Zgromadzenie Sióstr Św. Karola Boromeusza. Są to placówki ponadgminne, zabezpieczające całodobową opiekę w razie niemożności zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodzinę i gminę.

Domy zabezpieczają miejsca dla 435 pensjonariuszy (szczegółowe informacje o ilości pensjonariuszy w poszczególnych Domach znajdują się na str.14 sprawozdania). Corocznie umieszcza się w nich ponad 60 osób. W roku 2003 na umieszczenie oczekują 154 osoby, w tym 66 mieszkańców naszego Miasta. Na utrzymanie mieszkańców składają się dotacja rządowa oraz dotacja z budżetu Miasta.

Potrzeby w roku 2003 na utrzymanie Domów Pomocy Społecznej wynoszą **11.121.278 zł**, w tym uwzględniono środki przewidziane w programach naprawczych Domów, w celu ich dostosowania do obowiązujących standardów.

Zadania zlecone powiatowi

1. W roku 2003 opiekę osobom z zaburzeniami psychicznymi zapewniać będzie Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek dla Niepełnosprawnych Najświętsze Serce Jezusa w Rudzie Śląskiej – Halembie. Zabezpieczał będzie miejsca dla 56 osób z czego 40 na pobyt dzienny i 16 hostelowych. Planuje się utrzymanie tej liczby miejsc w placówce. Obecnie oczekuje na umieszczenie w hostelu 5 osób, a na umieszczenie na pobyt dzienny 2 osoby.
2. Zaplanowano opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne za 25 niepełnoletnich pensjonariuszy w domach pomocy społecznej w Rudzie Śląskiej – Kochłowicach, Rudzie Śląskiej – Halembie i za wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych w kwocie **10.617 zł**.

Zadania z zakresu pomocy społecznej zlecane organizacjom pozarządowym

Organizacje pozarządowe złożyły oferty na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, które zostały uwzględnione w potrzebach na rok 2003, a w szczególności w zakresie prowadzenia świetlic środowiskowych, terapeutycznych i socjoterapeutycznych. Pomocą zostanie objętych 182 dzieci i młodzieży znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, a także z rodzin z problemem alkoholowym.

Ponadto potrzeby na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej wynikają z ofert złożonych przez:

- Stowarzyszenie Polski Czerwony Krzyż na prowadzenie Domu PCK – pomoc bezdomnym kobietom i dzieciom,
- Stowarzyszenie Rodzin Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja” na prowadzenie muzykoterapii, jako formy rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- Rudzkie Konto Pomocy na pomoc w zdobywaniu średniego wykształcenia zdolnym uczniom z rodzin biednych z miasta Ruda Śląska, realizowanej w ramach Funduszu Stypendialnego Rudzkiego Konta Pomocy.

Środki na prowadzenie świetlic oraz realizację zadań, wzorem roku ubiegłego przekazywane będą po podpisaniu przez organizacje pozarządowe umów z Miastem.